

УДК 792.071.2.028:821.161.2'04](092)
DOI 10.31654/2520-6966-2024-25F-111-104-113

Овчієва Л. П.

доктор філософії, старший викладач кафедри сценічної мови
Київського національного університету театру,
кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого
orcid: 0000-0003-3632-8641
ovless80@gmail.com

**Дві актриси однієї ролі. М. Заньковецька та
Л. Ліницька у п'єсі І. К. Карпенка-Карого
«Безталанна»**

У статті зроблено реконструкцію виконання ролі Софії у п'єсі І. К. Карпенка-Карого «Безталанна» М. К. Заньковецькою та Л. П. Ліницькою, які були виконавицями цієї ролі у різних трупях корифеїв українського театру кінця XIX початку XX століття.

Ключові слова: драматургія І. К. Карпенка-Карого, акторське трактування ролі, соціально-психологічна драма, акторський ансамбль, Перший український стаціонарний театр.

П'єса І. Тобілевича була вперше надрукована під назвою «Хто винен?» у 1886 році. Автор створив п'єсу, сповнену злободенними ознаками сучасності, на основах народного буття. Герої п'єси великого драматурга ставили питання «Хто винен?» у їхньому зубожінню і де вихід із цього гнітючого становища. Особливим досягненням у стилістичній майстерності драматурга стало те, що соціально-психологічні проблеми він висвітлював на фоні романтичних забарвлень нещасного кохання. «Хто винен: чи Варка перед Софією, чи Софія перед Варкою? Адже кожна з них по черзі розбиває щастя суперниці. А може, й ніхто не винен у цьому трикутнику, а винні ті родинно-побутові обставини, що викривляють та нівечать могутню силу кохання? В результаті – тема кохання в «Безталанній» прозвучала так сильно, як ні в кого іншого з українських драматургів» [1, С. 190]. В основі трактовки ролі Софії М. Заньковецька дотримувалась авторської ідеї у з'ясуванні відповіді на питання «Хто винен?», а винне життя, винен жорстокий побут, що створює такі умови, в яких любов, душевна чистота і чесність утворюють атмосферу неминучої драми.

Дослідник творчості М. Заньковецької, для якої роль Софії була однією з найголовніших, писав: «Софія жертва цього трагічного

конфлікту, і велика трудність цієї ролі у тому й полягає, що її можна легко перетворити на те, що зветься мовою акторів «блакитною роллю», – це схематичний показ хороших якостей і всіляких чеснот, зневажуваних чужою злою волею» [2, С. 190]. М. Заньковецька доносила до глядачів образ Софії без жодних ознак солодкості та інфантильності Софія-Заньковецька – проста земна жінка, щаслива з любові до Гната, тішиться приїздом батька і радіє майбутньому материнству, невістки, що покірливо зносить лайку свекрухи.

Сценічна історія «Безталанної» почалася 9 жовтня 1887 року під час гастролей трупи М. Кропивницького у Москві. Учасниками зіркової прем'єри були – М. Заньковецька (Софія), М. Кропивницький (батько Софії), М. Садовська-Барілотті (Варка), М. Садовський (Гнат), Г. Затиркевич-Карпинська (Ганна). У цьому могутньому акторському ансамблі п'єса гралася як соціально-психологічна драма, де «першою скрипкою» була М. Заньковецька. Високо оцінювали гру М. Заньковецької у ролі Софії петербурзька публіка і театральні рецензенти. Так, відомий публіцист і театральний критик, редактор реакційної щодо українства газети «Новое время» О. Суворін надзвичайно схвально сприймав фінальну сцену вистави. Коли в хату до Софії входить її суперниця, то Софія «звертається до неї з жахом, відчаєм і горем, яке захопило її душу, її горло, її язик, яке її знищило і звалило з ніг, як нежиттєвий труп. І ні одного крику, ні одного слова, які б порушили це дивовижне по формі відтворення стану бідної жінки. Це понад мистецтво, це сама правда, що гармонує із створеним артисткою типом простої світлої і довірливої жінки, і при тому художня правда, що не рве на шматки наші нерви» [3, С. 63]. І далі: «З великим правом говоримо тепер, що подібної артистки немає у нас і за всю нашу пам'ять не було. Це обдарування надзвичайно високе, різнобарвне і чарівне» [4, С. 63].

Друге сценічне життя «Безталанна» отримала у товаристві П. Саксаганського і І. Карпенка-Карого у 1890 році. Важливою ознакою режисерської роботи П. Саксаганського було уміння конкретизувати творчі доручення виконавцям, ставити конкретні й чіткі наскрізні завдання персонажів, а це давало можливість акторам діяти у конкретно запропонованих обставинах і як результат показувати своїх героїв живими людьми із широкими гаммами прагнень і переживань. Вистава знову була організована з прекрасним складом акторських обдарувань – М. Садовська- Барілотті (Софія), П. Саксаганський (Гнат), Л. Квітка (Варка), І. Карпенко-Карий (Іван), О. Шевченко (Ганна). Крім того, вистава була однією із перших режисерських робіт

П. Саксаганського, що відбувалась при безпосередній участі автора І. Карпенка-Карого, який дуже вимогливо ставився до результатів своєї творчості. Постановники намагалися зробити все так, щоб сюжет вистави розвивався правдиво, невимушено і послідовно, щоб подія за подією накопичували динаміку композиційної побудови, що приводить до трагедійної розв'язки.

У березні того ж року сталася смерть М. Садовської-Барілотті, молодої талановитої артистки, яка була у розквіті творчих сил і несла на собі весь жіночий репертуар трупи. На заміну М. Садовської П. Саксаганський запросив Л. Ліницьку, яку у трупі прийняли радісно, і, як кажуть, при її появі всі зітхнули полегшено. Адже «мати у трупі таку артистку як Любов Павлівна було великим ділом. Приїзд Ліницької врятував нас від репертуарної катастрофи <...> Скажу тільки, що працювала вона над собою наполегливо, присвячуючи весь свій час ролям і театрові. На репетиціях Ліницька інколи не давала повного голосу і проказувала слова ролі нашвидку, без усякої інтонації. Але Панас Карпович знав, що на спектаклі вона заговорить так, як треба» [5, С. 119].

Це велике щастя Л. Ліницької, що вона потрапила у прекрасно зіграний акторський ансамбль вистави. Недаремно рецензент газети «Одесские новости» розгубився і виявив сумнів, кому з виконавців ролей у виставі віддати першість: «Поставлена драма І. Карпенка-Карого «Безталанна» пройшла з великим успіхом – ми утруднюємось, кому віддати пальму першості: чи д-ці Ліницькій, яка артистично виконала важку роль безталанної Софії і з успіхом замінила всім пам'ятну одеситам покійну д-ку Садовську; чи д-ю Саксаганському, який так незрівнянно художньо виконав роль чесного, але безхарактерного Гната і який викликав гучне ствердження» [6]. Ґрунтовні спогади про виконання Л. Ліницькою ролі Софії залишив тодішній актор трупи П. Саксаганського, а пізніше Народний артист Г. Маринич, який у своїх спогадах писав: «Хто хоч раз бачив у п'єсі «Безталанна» Ліницьку в ролі Софії, а Саксаганського у ролі Гната, то залишить у пам'яті згадку про них на все життя. Це була така пара виконавців, якої у жодній трупі не було» [7].

У виконанні цих майстрів у виставі жодної прохідної сцени не було. Вони були правдивими і переконливими однаково як у ліричних, так і в драматичних епізодах. Особливо вдалими і цікавими були сцени сімейного подружжя (III дія), які сприймалися чарівною ідилією закоханої пари: «Ліницька-Софія щебече Гнатові, що вона зробила у господарстві, а зараз помаже піч і розмалює. Вона сипле словами, як

горохом, і не дає йому й слова сказати, а далі запитує – «Чого ж ти мовчиш, говори, смійся, шуткуй». Говорить цілковито як дитина. Потім висловлює таємницю, шепоче на вухо Гнатові, а він запитує – «Ну?! А ти по чім знаєш?» – «А мені Параска сказала». – «Гляди ж, щоб син був!» Софія засоромилась і б'є його по спині – «У! Протиний! Я йому на вухо, а він на всю хату». Ці слова так наївно Любов Павлівна промовляла, що завжди у залі вибухав сміх і дружні оплески» [8]. Г. Маринич відмічав, що сцени сімейної ідилії у Л. Ліницької і П. Саксаганського були неперевершеними.

Далі важливою для Софії-Ліницької була радісна сцена приходу батька Софії з міста. Софія горнулась до нього, наче незахищене звірятко, і для свекрухи це було душевне хвилиenne полегшення, адже він пригнав пару бичків, корову молодят на хазяйство, свасі підніс хустку та ситець, Софії ж черевики і солодкі ласощі. Ганна із сватом Іваном виходять подивитися на худобу. «Софія, користуючись, що свекрухи немає у хаті, знову жартує з Гнатом, показує йому черевики, гризе горіхи, як дитина, і запихає Гнатові в рота цукерки та інші ласощі. Незважаючи на те, що свекруха частенько гримає на Софію, що ніби та нічого не робить, а тільки вішається на шию Гнатові, невістка вважає себе цілком щасливою у шлюбі з Гнатом, але щастя виявляється коротким. Ревнива Варка, з якою раніше кохався Гнат, розбиває це щастя» [9].

Про емоційний і психологічний вплив на глядачів Софією-Ліницькою у своєму дописові розповів рецензент «Елісаветградського вестника», що писав: «Гра д-ки Ліницької надзвичайно нагадує гру д-ки Заньковецької. Як і в першій, так і в другій драматичні сцени набагато сильніші, ніж ліричні. Внаслідок чого д-ка Ліницька була особливо хорошою в останній дії, з того моменту, коли Гнат піднімає Софію, яка лежить непритомною, д-ка Ліницька доходить до високої міри драматизму і зробила глибоке і душепотрясаюче враження на глядачів» [10].

Г. Маринич, як очевидець і безпосередній учасник багатьох вистав за участю Л. Ліницької, звернув увагу на особливе сприйняття вистави у цілому і фінальної сцени – «коли йшли останні епізоди, то в залі починалися зойки зомлілих жінок, а коли завіса закрилась, то в залі вибухав цілий шторм овацій, стукіт ногами об підлогу і могутнє: «Браво, Ліницька! Саксаганський, браво!» Безкінечні визови, на сцену летіли квіти і шапки ... цілий тріумф» [11].

Не можна залишити без уваги оцінку роботи Л. Ліницької і преси. Зокрема, анонімний рецензент газети «Одесский вестник» у своїй

оцінці гри актриси у ролі Софії був співзвучний до оцінки Г. Маринича. Він аналізував: «Цікавість цієї вистави («Безталанної». – Л. О.) зводилась до цього, що головну й важку роль Софії грала нова артистка д-ка Ліницька. Артистка переможно справилась з складною роллю, у якій одесити звикли бачити художньо-артистичну гру М. Заньковецької. Д-ка Ліницька багато сцен провела художньо; у третьому акті ідилічна сцена: воркування і милування з чоловіком в очікуванні приїзду батька дихала природністю і правдивістю. У V-му акті драматична сцена проведена також художньо, без всяких роблених ефектів. Взагалі вся гра д-ки Ліницької вирізняється художньою простою, артистка зовсім не використовує штучних рухів і ефектних модуляцій голосу» [12].

На завершення рецензії автор робить загальний висновок діяльності Л. Ліницької на перспективу: «Нам здається, що після цього спектаклю, в якому роль Софії можна вважати однією з найскладніших жіночих ролей в малоросійському репертуарі, за д-кою Ліницькою встановлена репутація талановитої багатообіцяючої артистки» [13].

З 1891 року роль Софії з п'єси І. Тобілевича ще надовго буде зберігатися у сценічному активі Любові Ліницької. Через рік у квітні 1892 року під час гастролей трупи у Ростові-на-Дону, де вона також успішно виступила у ролі Софії, міський рецензент називає її «молодою артисткою» (Л. Ліницькій виповнилось 27 років. – Л. О.), але як ґрунтовно і щиро він відгукується про талант виконавиці: «Ще порівняно молода, але безперечно обдарована артистка відразу заволоділа симпатіями публіки і абсолютно заслужено добилася дружніх і шумних овацій. Ми бачили перед собою, як і в дійовій особі, безхитрісну, але добру і віддану «Софію», яка кохає всією силою своєї і молоді, і непорченої душі. Перед нами був образ тимчасової щасливої дружини, яка не відчувала душі в своєму ґнатові, за якого вона була готова переносити всі прикрощі, аби лиш бути любимою ним і біля нього. Хто уважно прослідкував сцену цієї милої жіночки, коли малюється на печі «півник», той помітив ту органічну, ту правдиву художню гру, яка дуже рідко зустрічається у наших артисток» [14]. В кожному рухові і слові виконавиці звучали природність і теплі почуття, не було наміру наполягати на ефектацію. «В останній дії д-ка Ліницька остаточно заволоділа публікою, яка з напруженою увагою слідувала за кожним її рухом <...> Сцени Софії з чоловіком, коли він приходить додому напідпитку, і нарешті, коли вона плаче перед ним, були настільки чудово зіграні, що д-ка Ліницька являється

небезпечною суперницею малоросійської Сари Бернар – д-ки Заньковецької, з тією тільки різницею, що у цієї в грі помічається чимало робленого драматизму, а у д-ки Ліницької в усьому видно лише чисто-художнє, природне виконання. Взагалі д-ка Ліницька – це талант, талант рідкісний і крупної величини. Закінчуючи свій допис, хочеться виразити абсолютну переконаність, що д-ка Ліницька в найближчому майбутньому буде вважатися прикрасою малоросійської сцени» [15].

У 1909 році Л. Ліницьку запросили до Першого українського стаціонарного театру у Києві на ролі вибулої з колективу М. Заньковецької, але у творчій насназі живе ще образ безталанної Софії. Рецензент газети «Киевская мысль», відомий журналіст і критик Всеволод Чаговець все так же високо поцінував образ Софії–Ліницької: «Вже перший спектакль показав, що в особі д-ки Ліницької трупа набула артистичну силу з надзвичайно виразним, чисто драматичним обдаруванням. Тут – повна гама жіночої долі в тисках селянського домострою: від першого цнотливого «кохаю» – до останнього озлобленого «уб'ю». <...> Цю жінку страдницю, страдницю і в радощах, і в горестях – відтворила д-ка Ліницька з великою майстерністю і натхненням. Тут, мабуть, відіграв свою роль і той особливий трепіт, який природно полонить артистку, яка вперше виступає на підмостках, на яких ще недавно стояла така незрівнянна артистична сила, як д-ка Заньковецька. І цей трепіт надихав весь характер священної дії і того благоговіння, які роблять мистецтво чистим і самосвітящим... Це дуже добре, що у д-ки Ліницької є такий трепіт, його оцінила аудиторія, спочатку, здавалося, сувора, обережна, але вже до кінця третьої дії – переможена, захоплена хвилиною натхнення» [16].

Архівні матеріали та преса засвідчують про те, що Л. Ліницька ще декілька років не розлучалась з цією складною роллю безталанної. Навіть після того як були вже зіграні нею любимі ролі – Ази («Циганка Аза», Олесі («Олеся»), Анни («Украдене щастя»), Тетяни («Бондарівна»), Марусі Богуславки («Маруся Богуславка»), все одно образ Софії не залишав творчої уяви артистки. Так, газета «Киевский театральный курьер» (1911 р.) у замітці про особливості творчих можливостей артистки зауважувала: «Роль Софії проникливо виконувала д-ка Ліницька. Артистка виявила всю широту свого обдарування. Її образ насичений не менш глибоким драматизмом, але і поетично-ніжні, наївно-простодушні та довірливо-відкриті натури входять у сферу творчого захоплення артистки» [17].

Перебування Л. Ліницької в атмосфері п'єси «Безталанна» має своє яскраве продовження, адже починаючи з сезону 1896/1897 років

вона не менш талановито виконувала роль Варки, що за змістом була абсолютно протилежною за характером постаті Софії. Важливо, що роль Варки актриса грала з благословіння самого автора І. Карпенка-Карого. Про це ми дізнаємося з листа Л. Ліницької до своєї сестри Н. Яроцької, де говориться про те, що «після однієї з вистав «Безталанної» (нагадаємо, що І. Карпенко-Карий як актор постійно виконував роль батька Софії – Івана) драматург зробив цікаву пропозицію артистці: «У «Безталанній» Вам, Любов Павлівна, потрібно грати роль Варки, а не Софії. Хоча Софія і вважається роллю прем'єрши. Але її роль пасивна, а Варка – порох. Варка робить погоду, а не Софія. Варка сильної волі, глибокої душі. Я назвав би п'єсу «Б'єс», де вона повинна боротись. Зіграти цю роль правильно разом з Панасом Карповичем – він Гнат – можете якраз Ви. Грайте, боріться за Варчине щастя! Разом з Панасом Карповичем. Ви покажете неповторну виставу, а я скажу Вам обом – Спасибі» [18, С. 4].

Як підтверджують факти, пророкування великого драматурга збулося, невдовзі Любов Павлівна таки успішно зіграла роль Варки. Важливо, що ще навіть п'ятдесятирічна Любов Павлівна (1915) вміла зачаровувати своїм виконанням ролі Варки: «Яскравий тип люблячої і гордої жінки дала д-ка Ліницька в ролі Варки. Артистка володіє багатою пластикою і виразною мімікою. Гра її – глибоко реальна. Переходи від любові до ненависті і навпаки проводяться в правдивих, а від того у хвилюючих тонах» [19].

Сьогодні можна порадіти за велике щастя тих глядачів і рецензентів, які бачили двох великих знаменитостей в одній виставі – Софія (М. Заньковецька) і Варка (Л. Ліницька). «Коли на сцені д-ка Заньковецька і д-ка Ліницька – це прекрасне змагання талантів, прекрасна гармонія і сила. Враження блискуче і, напевно, незабутнє. Про гру д-к Заньковецької (Софія) і Ліницької (Варка) говорити не доводиться, обидві артистки дають настільки завершені образи, що назвати їх шедеврами малоросійської сцени не буде перебільшенням» [20].

Л. Ліницькій довелося грати ті самі ролі, які грала прославлена М. Заньковецька. І слід віддати належне й поставити в заслугу актрисі те, що вона, глибоко шануючи талант М. Заньковецької, ніколи не піддавалася спокусі копіювати свою геніальну попередницю. Л. Ліницька йшла своїм шляхом, і можемо лише шкодувати, що в умовах Російської імперії, де було заборонено перекладати і грати українською мовою п'єси зарубіжних драматургів, актриса не зіграла ролей світового репертуару, що були так співзвучними її трагедійному талантові, – Медея, Леді Макбет, Марія Стюарт та ін. Проте навіть і

ті ролі, що доля їм дарувала, хвилювали глядача, пробуджували в ньому почуття людяності.

І. Мар'яненко як багатолітній виконавець ролі Гната у своїх спогадах відтворює виконання двох контрастних і чи не найголовніших епізодів у грі Заньковецької-Софії. Перший:» Безхмарним щастям, дзвінкою радістю сповнена побутова сцена вимальювання півників на комині у третій дії. Зворушливе, інтимне признание Софії про симптоми вагітності. Свекруха свариться, та це нічого – «догоджатиму, то може подобришає» [21, С. 108].

І далі автор описує фінальну сцену, коли Софія-Заньковецька немов зів'яла, заглибилась у себе, «що сталося з Гнатом?». І раптом: «утворений настрій контрастно перетинає дзвінке Варчине «Здрас-туй, Софіє!». Не вірячи своїм очам, Софія з жахом відступає, як від страшного привида, виголошуючи велику тираду, здушеним, з хрипами голосом, що в кінці переходить на пристрасний шепіт, і, не витримавши нервового напруження, падає непритомна. Далі, у відповідь на Гнатове брутальне торсання, в актриси чути якийсь істеричний не то плач, чи то сміх. Очі її повні невимовного жаху. Такою тікає вона з хати. На цьому можна було закінчувати спектакль, бо після такої сили творчого піднесення партнерам далі нічого робити. Я сам це відчував, коли мені багато років доводилося грати з Марією Костянтинівною роль Гната» [22, С. 109].

На завершення своїх спогадів І. Мар'яненко зауважує, що для акторів «Марія Костянтинівна Заньковецька завжди була високим зразком і недосяжним ідеалом» [23, С. 141–142].

Література

1. Мамонтов Я. Драматургія І. Тобілевича. С. 190.
2. Дурилін С. Марія Заньковецька. С. 190.
3. Суворин А. Хохлы и хохлушки // А. С. Суворин. СПб. 1907. 115 с.
4. Там само.
5. Тобілевич С. Мої стежки і зустрічі. С. 119.
6. Т.Р. Товарищество малорусских артистов под управлением А. К. Саксаганского. *Одесские новости*, 1891, 2 декабря.
7. Маринич І. Любов Ліницька. *МТМКУ. Фонд Г. Маринича*. Інв. № 2733/2.
8. Маринич І. Любов Ліницька. *МТМКУ. Фонд Г. Маринича*. Інв. № 2733/2.
9. Маринич І. Любов Ліницька. *МТМКУ. Фонд Г. Маринича*. Інв. № 2733/2.
10. Малороссийская труппа А. К. Саксаганского. *Елисаветградский вестник*, 1891, 15 ноябр.
11. Маринич Г. Любов Ліницька. *МТМКУ. Фонд Г. Маринича*. Інв. № 2733/2.

12. Малороссийская труппа А. К. Саксаганского. *Елисаветградский вестник*, 1891, 15 ноябр.
13. Малороссийская труппа. *Одесский вестник*, 1891, 19 февраля.
14. Малороссийский театр. *Ростовский-на-Дону листок*, 1892, 17 апр.
15. Малороссийский театр. *Ростовский-на-Дону листок*, 1892, 17 апр.
16. Чаговец В. Бесталанная. *Киевская мысль*, 1909, 19 сентябр.
17. Інформація. *Киевський театральний кур'єр*, 1911, 10 ноябр.
18. Ліницька Л. Лист до сестри Надії. *Центральний державний архіво-музей літератури і мистецтва. Фонд І. Волошина*. № 1166, опис № 1, спр. 197. С. 4.
19. «Бесталанная». *Одесский листок*, 1915, 2 ноябр.
20. Малороссийские спектакли. *Южанин*, 1900, 19 сентябр.
21. Мар'яненко І. Минуле українського театру. Київ: Мистецтво, 1953. 180 с.
22. Там само.
23. Там само.

References

1. Mamontov, Ya. *Dramaturhiia I. Tobilevycha* [The Dramaturgy of I. Tobilevych]. P. 190. [in Ukrainian]
2. Durylin, S. *Mariia Zankovetska* [Mariia Zankovetska]. P. 190. [in Ukrainian]
3. Suvorin, A. (1907). *Khokhly i khokhlushki* [Ukrainian Men and Women]. St. Petersburg. 115 p. [in Russian]
4. Ibid.
5. Tobilevych, S. *Moi stezhky i zustrichi* [My Paths and Meetings]. P. 119. [in Ukrainian]
6. T.R. (1891). *Tovarishchestvo malorusskikh artistov pod upravleniyem A.K. Saksaganskogo* [The Fellowship of Little Russian Artists Under the Direction of P.K. Saksahanskyi]. *Odesskiye novosti – Odesa News*, 2 December. [in Russian]
7. Marynych, I. *Liubov Linytska* [Liubov Linytska]. The Museum of Theatrical, Musical and Cinema Art of Ukraine. Fund of H. Marynych. № 2733/2. [in Ukrainian]
8. Marynych, I. *Liubov Linytska* [Liubov Linytska]. The Museum of Theatrical, Musical and Cinema Art of Ukraine. Fund of H. Marynych. № 2733/2. [in Ukrainian]
9. Marynych, I. *Liubov Linytska* [Liubov Linytska]. The Museum of Theatrical, Musical and Cinema Art of Ukraine. Fund of H. Marynych. № 2733/2. [in Ukrainian]
10. *Malorossiyskaya truppa A.K. Saksaganskogo* [Little Russian Troupe of P.K. Saksahanskyi]. (1891). *Elysavetgradskiy vestnik – Yelisavethrad Herald*, 15 November. [in Russian]
11. Marynych, I. *Liubov Linytska* [Liubov Linytska]. The Museum of Theatrical, Musical and Cinema Art of Ukraine. Fund of H. Marynych. № 2733/2. [in Ukrainian]
12. *Malorossiyskaya truppa A.K. Saksaganskogo* [Little Russian Troupe of P.K. Saksahanskyi]. (1891). *Elysavetgradskiy vestnik – Yelisavethrad Herald*, 15 November. [in Russian]
13. *Malorossiyskaya truppa* [Little Russian Troupe]. (1891). *Odesskiy vestnyk – Odesa Herald*, 19 February. [in Russian]

14. *Malorossyiskiy teatr* [Little Russian Theatre]. (1892). *Rostovskiy-na-Donu listok – Rostov-na-Donu Sheet*, 17 April. [in Russian]
15. *Malorossyiskiy teatr* [Little Russian Theatre]. (1892). *Rostovskiy-na-Donu listok – Rostov-na-Donu Sheet*, 17 April. [in Russian]
16. Chagovets, V. (1909). *Bestalannaya* [The Dispossessed]. *Kiyevskaya mysl – Kyiv Thought*, 19 September. [in Russian]
17. *Informatsiia* [The Information]. (1911). *Kiyevskiy teatralnyy kuryer – Kyiv Theatrical Courier*, 10 November. [in Ukrainian]
18. Linytska, L. *Lyst do sestry Nadii* [The Letter to Sister Nadiia]. Central State Archive-Museum of literature and Art. Fund of I. Voloshyn. № 1166, opus № 1, case 197. P. 4. [in Ukrainian]
19. «*Bestalannaya*» [«The Dispossessed»]. (1915). *Odesskyi vestnyk – Odesa Herald*, 2 November. [in Russian]
20. *Malorossiyskiye spektakli* [Little Russian Performances]. (1900). *Yuzhanin - Southerner*, 19 September. [in Russian]
21. Marianenko, I. (1953). *Mynule ukrainskoho teatru* [The Bygone Years of Ukrainian Theatre]. Kyiv: Mystetstvo Publ. 180 p. [in Ukrainian]
22. Ibid.
23. Ibid.

Ovchiieva L. P.

PhD (Doctor of Philosophy) at Chair of Stage Language of Kyiv I.K. Karpenko-Karyi National University of Theatre, Cinema and TV
orcid: 0000-0003-3632-8641
ovless80@gmail.com

Two Actresses of the Same Role. M. Zankovetska and M. Linytska in I. K. Karpenko-Karyi's Play «The Dispossessed»

The article reconstructs the performance of the role of Sofia in I.K. Karpenko-Karyi's play «The Dispossessed» by M.K. Zankovetska and L.P. Linytska, who performed this role in various troupes of luminaries of Ukrainian theater at the end of the 19th and at the beginning of the 20th century.

Key words: dramaturgy of I. K. Karpenko-Karyi, actor's interpretation of the role, socio-psychological drama, acting ensemble, First Ukrainian Stationary Theatre.